

Asia: VN/549/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta

Lausunnonantajan lausunto

Voidaanko esityksellä näkemyksenne mukaan parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää ikääntyneiden oikeuksia?

Vanhusasiavaltuutetun tehtävän perustaminen on perusteltua huomioiden ikääntyneiden määrällinen kasvu tulevaisuudessa sekä toisaalta yhteiskunnassa menossa oleva voimakas ikääntyneiden palvelurakenteen muutos ja toisaalta tahtotila kustannustehokkaiden palveluiden järjestämiseen ja toteuttamiseen. Yhteiskunnallisessa keskustelussa korostuu kaikkien osallisuuden vahvistaminen, ml. vanhuksent/ ikääntyneet. Tulevat ikääntyvät sukupolvet tulevat olemaan vahva toimijakenttä ja resurssi yhteiskunnassa. Vanhusasiavaltuutetun tulee toimia heidän etujensa/ asioidensa esille nostajana sekä vahvistaa ikääntyvien sukupolvien äänen nostamista esille yhteiskunnassa ja päätöksenteossa. Vanhusasiavaltuutetun keskeinen tehtäväalue tulee olemaan ikääntyneiden oikeuksien esille nostaminen kuulemisen ja osallisuuden vahvistamisen kautta sekä yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun toteutumisen arviointi päätöksenteossa ja sen valmistelussa. Ikääntyneet väestöryhmänä ovat heterogeeninen ryhmä ja tarpeet hyvinkin erilaisia. Vanhusasiavaltuutetun tulee vahvistaa strategisella tasolla ikääntyneitä koskevan näkökulman esille nostamista huomioiden erityistarpeet ja mahdollisuudet vaikuttaa asioiden valmisteluun.

Lakiesitys parantaa ja vahvistaa ikääntyneiden asemaa ja edistää oikeuksia yhteiskunnassa. Tehtävän sijoittuminen samalla tasolle muiden erityisvaltuutettujen kanssa on perusteltua.

Onko teillä huomioita koskien valtuutetulle säädettäviä tehtäviä?

Vanhusasiavaltuutetun tehtävä- ja vastuualue tulee olemaan laaja sekä lakiluonnokseen kirjattu yhteistyönvelvoite eri toimijoiden kanssa on haasteellinen. Lakiluonnoksessa on selkeästi kirjattu vanhusasiavaltuutetun tehtävä- ja vastuualue suhteessa viranomaisvalvontaan ja eri viranomaisten lakisäätöihin tehtäviin. Lakiesityksen hyväksynnän yhteydessä tulee huomioida tehtävään sisältyvä yhteistyönvelvoite ikääntyneisiin (ml. kuntien vanhusneuvostot) ja turvata riittävät resurssit yhteistyön toteuttamiseen. Tehtävään nimettävällä henkilöllä tulee olla lakiesityksessä vaadittavan kelpoisuusvaatimuksen lisäksi vahva substanssin tuntemus vastuualueesta sekä valmius monialaiseen verkostotyöhön eri toimijoiden kanssa.

Tehtävän sijoittuminen yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston yhteyteen on perusteltua huomioiden sijoittumisen mukanaan tuomat synergiaedut.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Autiomäki Virpi
Kouvolan kaupunki - Vanhusneuvosto